

Сент-Екзюпері «Маленький принц»

Автор

Був собі маленький принц, і жив він на планетці, трошечки більшій від нього самого, і дуже тому принцові хотілося мати друга...Ті, хто розуміється на житті, відразу побачать, що все це щирісінька правда.

Сцена життя Маленького принца і троянди

Троянда чепурна, прикрашає себе, позіхає після вранішнього сну

Троянда. Ох! Я ледве прокинулась!.. Даруйте мені... Я ще зовсім не зачесана...

Маленький принц не тямився од захвату

Маленький принц. Яка ви гарна!

Троянда. Правда? *(тихо озвалася квітка)* І народилась я разом із сонцем... Здається, пора снідати *(додала вона по хвили)* Прошу, потурбуйтеся про мене...

Збентежений маленький принц розшукав поливальницю й полив квітку.

Троянда. Хай приходять хоч тигри пазуристі — не страшно!

Маленький принц На моїй планеті тигри не водяться, а потім тигри не їдять трави.

Троянда. Я не трава *(стиха кинула квітка)*

Маленький принц .О, пробачте...

Троянда. Тигрів я не боюся, зате терпіти не можу протягів. У вас немає ширми? Увечері накрийте мене ковпаком. У вас тут надто холодно. Дуже незатишна планета. Там, звідки я прибула...

Красуня знітилася і кахикнула раз-другий — хай маленький принц відчує свою провину.

Троянда. То де ж та ширма?

Маленький принц Я збирався саме по неї піти, але ж ви говорили до мене!

(Принц іде та говорить сердито) Що це за розмови про тигрячі пазурі? Яка вона свавільна і пихата. Не може терпіти протягів... З цією квіткою морока та й годі...

(Маленький принц приносить ширму)

Маленький принц. Прощавайте

Красуня не відповіла.

Маленький принц .Прощавайте

Вона кахикнула. Не від застуди.

Троянда. Я була нерозумна. Даруй мені. І спробуй бути щасливим.
(І ні слова докору. Маленький принц був вражений. Стояв, збентежений і знічений, з ширмою у руці. Не розумів, звідки ця погідна ніжність)

Авжеж, я люблю тебе. Моя вина, що ти цього не знав. Але це пусте. Ти був такий самий дурненький, як і я. Спробуй знайти свою долю... Облиш цю ширму, він уже мені не потрібний.

Маленький принц. А вітер...

Троянда. Не так я вже й застуджена... Нічна прохолода піде мені на користь. Я ж квітка.

Маленький принц. А звірята...

Троянда. Слід перетерпіти, коли заведеться дві-три гусениці: я ж хочу познайомитися з етеликами. Здається, вони прегарні. Та й хто ж мене провідуватиме? Ти-бо будеш далеко. А великих звірів я не боюся. Я теж пазуриста. Та не барися, це мене дратує. Намислив іти, то йди.

(Принц іде сумний та нещасний, троянда потай плаче)

Подорож Маленького принца

Планета короля

(На першій астероїді жив король. Убраний у шарлат і горностаї, він сидів на престолі — дуже простому, а все ж величному)

Король. А ось і підданець!

Маленький принц. Звідки він може мене знати. Він же мене зроду не бачив! *(в сорону)*

Король. Підійди, щоб я тебе краще роздивився

(Маленький принц роззирнувся, шукаючи, куди б сісти, але пишна горностаєва керея окривала цілу планету. Отож він зостався стояти і, стоячи, позіхнув з утоми)

Король. Етикет не дозволяє позіхати перед монархом. Я забороняю тобі позіхати.

Маленький принц. Не можу стриматися *(страшенно знічений)*. Я втомився і зовсім не спав.

Король. Ну, тоді наказую тобі позіхати. Я багато років не бачив, щоб хтось позіхав. Мені це навіть цікаво. Тож позіхай ще. Це моє повеління.

Маленький принц. Це мене лякає... більше не можу

Король. Гм... гм... Тоді я велю тобі то позіхати, то...

Маленький принц. Можна сісти мені? *(несміливо)*

Король. Велю тобі: сідай! *(велично підгорнув полу своєї горностаєвої киреї)*

Маленький принц. Ваша величносте, можна вас запитати...

Король. Велю тобі: запитуй! (*квапливо*)

Маленький принц. Ваша величносте... чим ви правите?

Король. Усім

Маленький принц. Усім?

(Король скромним жестом показав на свою планету, а також на інші планети й зірки)

Маленький принц. І всім цим ви правите?

Король. Усім

Маленький принц. І зірки скоряються вам?

Король. Авжеж. Зірки виконують мої повеління негайно. Непослуху я не потерплю.

(Маленький принц у захваті)

Маленький принц. От би й мені таку владу, тоді б я зміг милуватися заходом сонця не сорок три рази на день, а сімдесят два, а то й сто, і двісті разів, і навіть стільця не пересуваючи!

(Принц зажурився і зважився попросити в короля)

Я б хотів подивитись, як сідає сонце... Зробіть мені ласку... Звеліть сонцеві зайти...

Король. Буде тобі й захід сонця. Я зажадаю, щоб сонце сіло. Почекаю, поки будуть сприятливі умови, в тому й мудрість володаря.

Маленький принц. А коли це буде?

Король. Гм... Гм... (*гортає календар*). Це буде... гм, гм... — сьогодні це буде за чверть восьма вечора. І тоді побачиш, як точно виконуються мої розпорядження.

(Маленький принц позіхнув)

Маленький принц. Мені пора. Більше нема чого тут робити.

Король. Зостанься! Зостанься, я призначу тебе міністром.

Маленький принц. Міністром чого?

Король. Ну, міністром... міністром юстиції.

Маленький принц. Але ж тут нема кого судити.

Король. Хтозна. Я ще не оглянув усього свого королівства. Я вже старий, для карети місця в мене нема, а ходити пішки я зморююся.

(Маленький принц нахилився і заглянув ще раз на той бік планети)

Маленький принц. О, я вже подивився! Там більше нікого немає.

Король. То суди сам себе. Це найважче. Себе судити набагато важче, ніж інших. Якщо ти зумієш правильно судити самого себе, то ти справді мудрий.

Маленький принц. Сам себе я можу судити де завгодно. Для цього мені нема чого тут жити.

Король. Гм... Гм... (*задумався*). Здається, десь на моїй планеті живе старий пацюк. Ночами я його чую. Ти можеш судити цього старого пацюка. Вряди-годи засуджуватимеш його на смертну кару. Отож від тебе залежатиме його

життя. Але щоразу ти даватимеш йому помилування, щоб берегти його. Адже він у нас один.

Маленький принц. Не люблю смертних вироків. Та й мені вже пора.

(Маленький принц постояв у нерішучості, потім зітхнув і пішов геть)

Король. Призначаю тебе моїм послом! *(гукає услід)*

Маленький принц. Та й диваки оці дорослі.

Планета шанюлюба

Шанувальник. Ага, ось і шанувальник з'явився!

Маленький принц. Добридень. Який кумедний у вас капелюх.

Шанувальник. Це для вітання. Щоб уклонятися, коли мене вітають. На жаль, сюди ніхто не зазирає.

Маленький принц. Он як? *(здивовано)*

Шанувальник. Поплещи у долоні.

(Маленький принц заплескав у долоні. Шанюлюб скинув капелюха й поштиво вклонився)

Маленький принц. Тут веселіше, ніж у короля *(знов заплескав у долоні. А шанюлюб, скидаючи свого капелюха, ще раз вклонився)*

(За п'ять хвилин ця одноманітна гра зморила маленького принца)

Шанувальник. Ти й справді дуже шануєш мене?

Маленький принц. А що то — шанувати?

Шанувальник. Шанувати — значить визнавати, що я найкращий, найчепурніший, найбагатший і найрозумніший на планеті.

Маленький принц. Але ж на твоїй планеті ти сам-один!

Шанувальник. Ну, то зроби мені ласку, все одно шануй мене!

Маленький принц. Я шаную *(злегка знизав плечима)*. Але яка тобі з цього радість? *(тікає від шанюлюба)* Ці дорослі — дивакуваті люди.

Ділок

(Цей чолов'яга був такий заклопотаний, що коли прийшов маленький принц, навіть голови не звів)

Маленький принц . Добридень

Ділок. Три та два — п'ять. П'ять та сім — дванадцять. Дванадцять та три — п'ятнадцять. Добридень. П'ятнадцять та сім — двадцять два. Двадцять два та шість — двадцять вісім.. Двадцять шість та п'ять — тридцять один. Ху! А всього виходить п'ятсот один мільйон шістсот двадцять дві тисячі сімсот тридцять один.

Маленький принц . П'ятсот мільйонів чого?

Ділок. Га? Ти ще тут? П'ятсот мільйонів... уже не знаю чого... У мене стільки роботи! Я людина поважна, мені нема коли язика чесати! Два та п'ять — сім...

Маленький принц . П'ятсот мільйонів чого?

(Ділок звів голову)

Ділок. За п'ятдесят чотири роки, прожиті мною на цій планеті, було лише три випадки, коли мені щось заважало. Першого разу це сталося двадцять два роки тому — сюди звідкись залетів хрущ. Він так страшенно гудів, що я припустився чотирьох помилок у підрахунках. Другого разу — одинадцять років тому — я мав напад ревматизму. Сидячий спосіб життя. Мені нема коли вештатися. Я людина поважна. Утретє... оце тепер. Отож, виходить, п'ятсот мільйонів...

Маленький принц . Чого?

(Ділок зрозумів, що йому не дадуть спокою)

Ділок. Отих маленьких штучок, що їх іноді можна бачити в повітрі.

Маленький принц . Це що ж, мухи?

Ділок. Та ні, такі дрібненькі, блискучі.

Маленький принц . Бджоли?

Ділок. Та ні. Дібненькі золоті штучки, що викликають мрії у ледацюг. А я людина поважна. Мені мріяти нема коли.

Маленький принц . А-а! Це зорі!

Ділок. От-от, зорі.

Маленький принц . П'ятсот мільйонів зірок? А що ж ти з ними робиш?

Ділок. П'ятсот один мільйон шістсот двадцять дві тисячі сімсот тридцять одна.

Я людина поважна, я люблю точність.

Маленький принц . То що ж ти робиш із тими зірками?

Ділок. Що роблю?

Маленький принц . Так.

Ділок. Нічого. Я ними володію.

Маленький принц . Володієш зірками?

Ділок. Так.

Маленький принц . Але я вже бачив короля, який...

Ділок. Королі нічим не володіють. Вони лише правлять. Це велика різниця.

Маленький принц . А нащо тобі володіти зірками?

Ділок. Щоб багатим бути.

Маленький принц . А нащо бути багатим?

Ділок. Щоб купувати ще нові зірки, якщо їх там хтось відкриє.

Маленький принц . А як можна володіти зірками?

Ділок. Зірки, вони чії?

Маленький принц . Не знаю. Нічийі.

Ділок. Отже, вони мої, бо я перший до цього додумався.

Маленький принц . І цього досить? І що ж ти з ними робиш?

Ділок. Завідаю ними. Лічу їх і перелічую. Це дуже важко. Але я людина поважна. Я можу покласти їх у банк.

Маленький принц . Як це розуміти?

Ділок. А так: пишу на папірці, скільки в мене зірок. Потім кладу цього папірця до шухляди й замикаю її на ключа.

Маленький принц . Та й усе?

Ділок. Цього досить.

Маленький принц . Я маю квітку,— сказав він,— і щоранку її поливаю. У мене три вулкани, я щотижня їх прочищаю. Усі прочищаю: і діючі, і погаслий. Мало що може статися. І моїм вулканам, і моїй квітці корисно, що я ними володію. А зорям від тебе нема ніякої користі...

(Ділок відкрив рота, але так і не здобувся на відповідь, і маленький принц рушив далі)

Маленький принц . Дорослі таки справді дивацьке поріддя.

Ліхтарник

Маленький принц . Добридень. Навіщо ти оце погасив ліхтаря?

Ліхтарник. Таке розпорядження. Добридень.

Маленький принц . А що то за розпорядження?

Ліхтарник. Щоб я гасив свого ліхтаря. Добридень.

(І він знову запалив ліхтаря)

Маленький принц . А нащо ти знов його засвітив?

Ліхтарник. Таке розпорядження

Маленький принц . Не розумію.

Ліхтарник. А що тут не розуміти. Розпорядження це розпорядження. Добридень. *(І погасив ліхтаря, відтак картою червоною хусточкою витер ніт із чола)*. Жажливе в мене ремесло. Колись воно мало глузд. Я гасив ліхтаря вранці, а ввечері знову запалював. Трапилося лихо: моя планета з кожним роком обертається швидше й швидше. Планета робить повний оберт за одну хвилину, і я не маю ні секунди перепочинку. Щохвилини я гашу ліхтаря і знов його запалюю.

(Маленький принц подивився на ліхтарника із задоволенням)

Маленький принц . Цього чолов'ягу зневажали б усі інші: і король, і шанолуб, і ділок. А проте лише він, як на мене, не смішний. Либонь, тому, що він не думає про себе. Його праця має все ж якийсь глузд. Коли він запалює свого ліхтаря — буцімто народжується ще одна нова зірка або квітка. Коли гасить ліхтар — буцімто присипляє зірку чи квітку. Гарна робота! Вона таки справді корисна, бо красива. От з ким я міг би заприятелювати. Але його планетка зовсім крихітна. Там нема місця для двох... *(Маленький принц зітхнув)*

Географ

(стіл, закладений книжками, за ним сидить добрий дід)

Географ. Чи ти ба! Мандрівець!

(Маленький принц сів на стола — звести дух. Він був утомлений)

Географ. Звідки ж ти?

Маленький принц . А що це за грубезна книжка? Що ви тут робите?

Географ. Я географ.

Маленький принц . А що таке географ?

Географ. Це вчений, котрий знає, де розташовані моря, річки, міста, гори й пустелі.

Маленький принц . Як цікаво! Оце вже справжній фах! *(Маленький принц озирається)*. А вона дуже гарна, ваша планета. А океани тут є?

Географ. Цього я не можу знати.

Маленький принц . А-а! *(розчаровано)* А гори?

Географ. Цього я не можу знати.

Маленький принц . А міста, річки, пустелі?

Географ. Цього я теж не можу знати.

Маленький принц . Але ж ви географ!

Географ. Авжеж. Я географ, а не мандрівець. Мені геть бракує мандрівців. Не географи ж ведуть облік міст, річок, гір, морів, океанів і пустель. Географ — особа надто поважна, щоб вештатися світами. Він не виходить зі свого кабінету. Але він приймає у себе мандрівців. Розпитує їх, записує їхні розповіді. Але ж ти й сам мандрівник. Ти прибув здалеку. опиши мені свою планету! *(Географ розгорнув книгу записів і застругав олівець)* Прошу.

Маленький принц . О, в мене там не вельми цікаво, усе малесеньке. У мене три вулкани. Два діють, а один давно погас. А ще у мене є квітка.

Географ. Квітів ми не записуємо.

Маленький принц . Чому? Це ж найпрекрасніше, що є на світі!

Географ. Ми пишемо про те, що одвічне. А квіти невічні.

Маленький принц . І моя квітка скоро зникне? Моя троянда недовговічна, їй нема чим боронитися, окрім тих чотирьох колючок. А я покинув її вдома саму-самісіньку! Моя квітка напахтила всю мою планету, а я не умів нею тішитися. Тоді я ще нічого не розумів! Треба було зважати не на слова, а на діла. Вона впоювала мене своїм ароматом, ряхтіла, як сонце. То чом би я мав від неї тікати? Адже за тими її нелукавими хитрощами я мав би вгадати ніжність. Але я був занадто молодий, щоб уміти любити. *(Принц сумний. Але він знову збадьорився)*. Куди ви порадите мені вирушити?

Географ. Одвідай планету Земля. Вона має добру славу.

Земля

Зустріч із гадюкою

Маленький принц . Добри вечір.

Гадюка. Добри вечір.

Маленький принц . На яку це планету я потрапив?

Гадюка. На Землю. До Африки.

(Маленький принц присів на камінь і звів очі до неба)

Маленький принц . От цікаво — чому зорі світяться. Мабуть, щоб кожен рано чи пізно міг відшукати свою зірку. Диви, он моя планета — саме над нами. Але як до неї далеко!

Гадюка. Гарна планета. А чого ти сюди завітав?

Маленький принц . Я посварився з одною квіткою (*зітхнув*)

Гадюка. Ага, он воно що...

(*І обоє змовкли*)

Маленький принц . А де ж люди? У пустелі все-таки самотньо...

Гадюка. Серед людей також самотньо.

(*Маленький принц глянув на неї пильно*)

Маленький принц. Чудна ти істота. Завтовшки з пальчик...

Гадюка. Зате сили у мене більше, ніж у пальці короля

(*Маленький принц усміхнувся*)

Маленький принц. Не така вже ти й дужа... Ти навіть безлапа. Та й мандрувати не можеш.

Гадюка. Я можу занести тебе далі, ніж будь-який корабель (*І обвила круг кісточки ногу маленького принца, наче золота обручка*). Усякого, кого я торкнуся, я повертаю землі, з якої він вийшов. Але ти безневинний і прибув із зірки...

Маленький принц . Але чому ти весь час говориш загадками?

Гадюка. Я розв'язую всі загадки.

Сад троянд

Маленький принц . Добридень.

Троянди. Добридень.

Маленький принц . Хто ви? (*вражений*)

Троянди. Ми — троянди.

Маленький принц . Он як (*І почувся дуже нещасливим*)Як би моя троянда досадувала, коли б побачила це! Вона б страшенно закахикала і вдала, що помирає, аби лише не стати смішною. А мені довелось б удавати, ніби я доглядаю її, бо ж інакше, аби принизити й мене, вона справді могла б умерти... А я гадав, що маю такий скарб — єдину в світі квітку, а то звичайнісінька троянда (*Сидить сумний*)

Зустріч з лисом

(*З'являється лис*)

Маленький принц . Добридень

Лис. Добридень

Маленький принц . Хто ти? Ти такий гарний!

Лис. Я лис.

Маленький принц . Пограйся зі мною. Мені так сумно...

Лис. Я не можу з тобою гратися. Я не приручений.

Маленький принц . О, даруй, а що означає — приручити? Я шукаю приятелів. А що означає — приручати?

Лис. Це поняття давно забуте. Воно означає: прихилити до себе...

Маленький принц . Прихилити до себе?

Лис. Авжеж. Ти для мене поки що лише маленький хлопчик, достоту такий, як сто тисяч інших. І ти мені не потрібний. І я тобі теж не потрібний. Я для тебе всього тільки лис, достоту, як сто тисяч інших лисів. Та як ти мене приручиш, ми станемо потрібні одне одному. Ти будеш для мене єдиний на цілім світі. І я буду для тебе єдиний на цілім світі...

Маленький принц . Я вже трошки розумію. Є одна троянда... мабуть, вона мене приручила...

Лис. Цілком можливо. Одноманітне в мене життя. Я полюю на курей, а люди полюють на мене. Всі кури однакові, і люди всі однакові. І я нуджусь. Але як ти мене приручиш, моє життя буде ніби сонцем осяяне. Я знатиму твою ходу й розрізнятиму її серед усіх інших. Почувши чийсь кроки, я ховаюся в нору. Зате твоя хода, як музика, викличе мене з нори. А потім — дивись! Бачиш, он там, на ланах, досягає пшениця? Я не їм хліба. Збіжжя мені ні до чого. Пшеничні лани не ваблять мене. І це сумно. Але в тебе чуб ніби золотий. І як добре буде, якщо ти мене приручиш! Золоте збіжжя нагадуватиме мені про тебе. І я полюблю шелест колосся на вітрі... Будь ласка... приручи мене!

Маленький принц . Я б радо, але в мене обмаль часу. Мені ще треба знайти приятелів і узнати багато всяких речей.

Лис. Узнати можна лише те, що приручиш. Людям уже бракує часу щось узнавати. Вони купують готові речі в торгівців. Але ж немає таких торгівців, що продавали б приятелів, і тим-то люди не мають приятелів. Як хочеш мати приятеля — приручи мене!

Маленький принц . А що для цього треба зробити?

Лис. Треба бути дуже терплячим. Спершу ти сядеш трошки далі від мене на траву, ось так. Я краєчком ока позиратиму на тебе, дивитимусь, а ти мовчатимеш. Мова — це джерело непорозуміння. Але щодня ти сідатимеш трошки ближче... ближче...

(Маленький принц прощається із лисом)

Лис. О, я плакатиму по тобі.

Маленький принц . Сам винний. Я ж не хотів тобі нічого лихого, а ти зажадав, щоб я тебе приручив...

Лис. Авжеж.

Маленький принц . Але ж ти плакатимеш! Виходить, ти нічого не вигadaв.

Лис. Вигadaв. Згадай, що я казав про золоте збіжжя. Піди ще поглянь на рожі. Ти зрозумієш, що твоя троянда — єдина на світі. А як вернешся попрощатися зі мною, я подарую тобі одну таємницю.

(Маленький принц пішов глянути на троянди)

Маленький принц . Ви нітрохи не схожі на мою троянду. Ви ще ніщо. Ніхто вас не приручив, і ви нікого не приручили. Ви такі, як раніше був мій лис. Він нічим не різнився від ста тисяч інших лисів. Але я з ним заприятелював, і нині він — єдиний в усьому світі. *(Троянди дуже зніяковіли)* Ви дуже гарні, але порожні. Задля вас не схочеться померти. Звісно, випадковий перехожий і про мою троянду подумає, що вона така сама, як і ви. Але вона одна-єдина, над усе найдорожча. Я-бо полив її. Я-бо накрив її скляним ковпаком. Я-бо затулив її ширмою. Я-бо нищив задля неї гусінь, лишив тільки двох чи трьох, щоб повиводились метелики. Я чув, як вона нарікала і як хвалилась і навіть як замовкала. Троянда ця — моя.

(І маленький принц вернувся до лиса)

Маленький принц . Прощавай..

Лис. Прощавай. Ось моя таємниця. Вона дуже проста: лише серце добре бачить. Найголовнішого не побачиш очима.

Маленький принц. Найголовнішого не побачиш очима.

Лис. Твоя троянда дорога тобі тому, що ти присвятив їй стільки часу.

Маленький принц. Моя троянда дорога мені...

Лис. Люди забули цю істину, але ти не забувай. Ти назавжди береш на себе відповідальність за тих, кого приручив. Ти відповідаєш за свою троянду.

Маленький принц. Я відповідаю за свою троянду.

Сцена зустрічі Маленького принца та пілота

(Пілот спить, біля нього поламаний літак, пустеля, раптом крізь сон пілот чує)

Маленький принц. Прошу... намалюй мені баранця.

Пілот. Га?

Маленький принц. Намалюй мені баранця...

(Пілот швидко скакує, тре очі, озирається і бачить хлопчика, який розглядає пілота)

Пілот. А... що ти тут робиш?

(Хлопчик не реагує, а тихо й вельми поважно просить)

Маленький принц. Прошу... намалюй мені баранця...

(Таємнича поява так вразила пілота, що він не посмів одмовитися)

Маленький принц. Та ні! Я не хочу слона в удаві. Удав дуже небезпечний, а слон надто здоровенний. У мене все маленьке. Мені треба баранця. Намалюй баранця.

(Пілот знову малює, хлопчик роздивився)

Маленький принц. Ні! Цей баранець зовсім хирявий. Намалюй іншого.

(Пілот знову малює)

(Хлопчик усміхнувся лагідно й поблажливо)

Маленький принц. Ти ж добре бачиш — це не баранець, а баранисько. Ще й рогатий...

(Пілот знову малює та хлопчик забракував і цей малюнок)

Маленький принц. Це надто старий. Я хочу такого баранця, щоб жив довго.

(Пілот знервований)

Пілот. Ось тобі ящик. А в ньому той баранець, який тобі до вподоби.

(Хлопчик задоволений, сміється, а пілот вражений)

Маленький принц. Саме такого я й хотів! Як ти гадаєш, багато паші треба для цього баранця?

Пілот. А хіба що?

Маленький принц. Таж у мене вдома все маленьке.

Пілот. Йому, певне, вистачить. Я дав тобі зовсім маленького баранчика.

(Хлопчик схилив голову над малюнком)

Маленький принц. Не такий він і маленький! Глянь-но, він заснув...

Що то за штуковина?

Пілот. То не штуковина. Ця річ літає. Це літак. Мій літак. Мій літак зламався і змушений був приземлитися на землю.

Маленький принц. Як? Ти упав з неба?

Пілот. Авжеж, — відказав скромно.

Маленький принц. От дивина!

(І маленький принц так голосно зареготав, що пілоту стало досадно, бо він хотів, щоб його лихові бодай співчували. Потім дістав з кишені мого баранця і почав роздивлятися цей скарб)

Маленький принц. Я дуже люблю призахідне сонце. Ходімо подивимось, як сонце заходить. Якось за один день я бачив захід сонця сорок три рази! Бачиш... коли стає дуже сумно, втішно помилуватися, як сідає сонце.

(Він спитав знацячка)

Маленький принц. Якщо баранець їсть кущі, то він і квіти їсть?

Пілот. Баранець їсть усе, що попадеться.

Маленький принц. Навіть квіти з колючками?

Пілот. Авжеж, навіть квіти з колючками.

Маленький принц. Навіщо ж тоді колючки?

(Пілот саме порався: ніяк не міг одгвинтити в двигуні міцно закручений шуруп)

Маленький принц. Нащо ж ті колючки?

(В пілота нічого не і він сказав навмання)

Пілот. Колючки ні на що не потрібні, квіти випускають їх просто од злості!

Маленький принц. О! *(Маленький принц відтак, трохи помовчавши, гукнув майже сердито)* Я тобі не вірю. Квіти такі кволі. І простодушні. І вони підбадьорюють себе. Гадають, що колючі вони страшніші...

(Пілот не відповів нічого. В ту хвилину сказав сам собі)

Пілот. Якщо цей шуруп і зараз не піддасться, я розтросу його молотком

(Маленький принц знов перебив думки пілота)

Маленький принц. І ти гадаєш, що квіти...

Пілот. Де ж пак! Нічого я не гадаю! Я відповів тобі навмання. Я заклопотаний поважною справою!

(Маленький принц глянув на пілота здивовано, пілот стоїть з молотком у руці)

Маленький принц. Ти мовиш, як дорослі!

(Пілоту стало соромно. А принц додав безжально)

Маленький принц. Ти все плутаєш... ти все перекинув догори ногами!
(Маленький принц і справді дуже розсердився. Труснув головою) Я знаю одну планету. Живе там такий собі червонопикий добродій. Він не понюхав ні разу жодної квітки. Зроду не глянув на зірку. Нікого ніколи не любив. Він тільки й робить, що підбиває цифри. І цілий день торочить: «Я людина поважна! Я людина поважна!» — достоту, як ти. І дметься з пихи. А насправді він не людина, він гриб.

Пілот. Що?

Маленький принц. Гриб! *(Маленький принц аж поблід із гніву)* Мільйони років у квітів ростуть колючки. І мільйони років баранці все ж їдять квіти. То хіба це не поважна річ — зрозуміти, чому вони так стараються випустити колючки, які їм нічого не дають? Хіба це не важливіше і не поважніше, ніж рахунки червонопикого гладуна? І коли я знаю квітку, яка є єдина на світі і росте лише на моїй планеті, а якийсь баранець одного ранку з'їсть її, не тямлячи навіть, що він накоїв, це теж, по-твоєму, байдуже? *(Він зашарівся, потім озвався знову).* Якщо ти любиш квітку, яка існує єдина на світі і лише на одній з мільйонів і мільйонів зірок, цього досить: милуєшся на зорі і чуєшся щасливий. Кажеш собі: «Десь там і моя квітка...» Але коли баранець її з'їсть, це все одно, мовби всі зорі раптово згасли! І це, по-твоєму, байдуже!

(Він більше не міг нічого сказати. Він раптом заридав. Пілот відклав інструмент, взяв Маленького принца за руку і почав жаліти)

Пілот. Квітці, яку ти любиш, не загрожує ніяка небезпека... Я намалюю твоєму баранцеві обротьку... Намалюю для твоєї квітки броню... Я...

(Пілоту ніяково. Пілот іде ремонтувати літак)

Пілот. О, твої розповіді дуже цікаві, але я ще не полагодив свого літака, мені нема чого пити, і я теж був би щасливий, аби міг просто піти до криниці!

Маленький принц. Мій приятель лис...

Пілот. Хлопче, мені вже не до лиса!

Маленький принц. Чому?

Пілот. А тому, що доведеться сконати від спраги...

(Маленький принц не зрозумів мене і заперечив)

Маленький принц. Добре, коли є приятель, навіть якщо треба померти. От я, я дуже радий, що приятелював із лисом...

(Пілот про себе)

Пілот. Він не усвідомлює, яка велика небезпека. Він ніколи не зазнавав ні голоду, ні спраги. Йому досить трошки сонця...

(Проте Маленький принц поглянув на пілота і відповів на мої думки)

Маленький принц. Мені теж хочеться пити...

(Пілот здивовано)

Пілот. Отже, і ти знаєш, що таке спрага?

Маленький принц. Вода буває потрібна й серцю...

(Маленький принц сів на пісок. Пілот опустився поруч. Помовчали.)

Маленький принц. Зорі прегарні, бо десь там є квітка, хоч її й не видно звідси...

Пілот. Авжеж.

Маленький принц. Пустеля гарна... Знаєш, чому гарна пустеля? Десь у ній ховаються джерела.

Пілот. Так, справжню красу не побачиш очима!

Маленький принц. Я дуже радий, що ти згоден з моїм приятелем лисом. Люди набиваються в швидкі поїзди, але вони вже не відають, чого шукають, тому метушаться і снують туди-сюди... І це все даремно... Люди на твоїй планеті викохують п'ять тисяч троянд в одному саду... і не знаходять того, чого шукають.

Пілот. Не знаходять.

Маленький принц. А те, чого вони шукають, можна знайти в одній-єдиній троянді, у ковтку води... Але очі не бачать. Шукати треба серцем. Бачиш, завтра минає рік, як я потрапив до вас на Землю. Я радий, що ти знайшов, у чому там був клопіт із твоєю машиною. Тепер ти можеш вернутися додому. Я теж сьогодні вертаюся додому. У мене лишиться твій баранець. І ящик для баранця. *(І він сумно всміхнувся)* Сьогодні вночі минає рік. Моя зірка саме над тим місцем, де я упав рік тому... Вночі ти подивишся на зорі. Моя зірка дуже маленька, я не можу тобі її показати, де вона. Та це й краще. Вона буде для тебе просто одна з численних зірок. І тобі подобатиметься зорювати... Всі зорі стануть тобі за приятелів. І потім я тобі дещо подарую... *(І він засміявся)*

Пілот. О хлопче, хлопче, як я люблю цей твій сміх!

Маленький принц. Оце й буде мій подарунок...

Пілот. Що ти хочеш сказати?

Маленький принц. У кожної людини свої зорі. Для одних, тих, хто подорожує, вони дороговказ. Для інших це просто маленькі вогники. Для вчених зірки — наукова загадка. Для мого ділка вони золоті. Але всі ці зорі німі. А ти матимеш такі зірки, яких більше ні в кого немає...

Пілот. Як це розуміти?

Маленький принц. Я житиму на одній із зірок, я там сміятимусь, і коли ти подивишся вночі на небо, це буде так, наче всі зорі сміються. Ти матимеш зорі, що вміють сміятися! *(І він засміявся)* І коли ти втішишся, ти будеш радий, що познайомився зі мною. Ти завше будеш моїм другом. Тобі захочеться посміятися зі мною. Тоді ти відчиниш вікно, і тобі буде приємно... І твої приятелі будуть неабияк здивовані, що ти смієшся, глядячи на небо. А ти їм скажеш: «Так, так, зорі завше викликають у мене охоту сміятися!» І він знову засміявся.

(Потім Маленький принц прихилився до пілота і ніби засинає. Пілот гладить голову принца)

Пілот. Найзворушливіше в цьому маленькому принці його вірність квітці, образ троянди, що сяє в ньому, ніби полум'я світильника, навіть коли він спить... Світильники треба старанно охороняти: порив вітру може погасити їх...

Автор

Усе це загадкове й незбагненне. Для вас, тих, хто теж полюбив маленького принца, як і для мене, світ стане інший, коли десь, невідомо де, баранець, що його ми ніколи не бачили, можливо, з'їв троянду...

Погляньте на небо. І спитайте себе: «Є ще та квітка чи нема її? Може, баранець її з'їв?» І ви побачите, як усе змінюється...

І ніколи жоден дорослий не зрозуміє, як це важливо! І якщо до вас підійде золоточубий малий хлопчик, який сміється і не відповідає на ваші питання, ви одразу здогадаєтесь, хто це такий.